

I hælene på Lasse

Herbert Pundik

På sin vej gennem Mellemøsten begiver Lasse Ellegaard sig gang på gang ud ad biveje, men ingen ender blindt. Hver afvej fører læseren til en god historie, og Ellegaard forstår at fortælle historier

Lasse Ellegaard: **Med Gud i hælene. Livsreportager fra Mellemøsten.** Gyldendal, København 2007, 320 s.

Lad det være sagt med det samme: Lasse Ellegaard har skrevet en god bog. Den handler ikke om Mellemøsten, men om forfatteren i Mellemøsten. Om hans tanker og følelser i mødet med den arabiske verden.

Han er en vandringsmand og har haft lige så mange forskellige adresser i regionen, som han har tilbragt år.

Han er også en afviger i den forstand, at han gang på gang i bogens forløb begiver sig ud ad biveje, fjernt fra bogens hovedmotiv. Men man følger ham gerne derud ad, fordi de ikke ender blindt. Hver afvej skal føre læseren til en god historie, og Ellegaard som den hårdt prøvede reporter han er forstår at fortælle historier. Som fx i kapitlet om badeværelseskrisen, hvor vi

pludselig ender hos en landflygtig tyrkisk leninist og hans kone i Paris.

Badeværelseskrisen handler om et ægteskabeligt drama mellem Ellegaard og hans tyrkiske kone, Ayse, der er af delvis kurdisk oprindelse, hvilket er en del af forklaringen på hendes heftige temperament. Dramaets centrum er parrets nye badeværelse.

“Den var et eksempel på hvad jeg lærte af livet i et samfund, der befandt sig i en helt anden tidslomme”, skriver Ellegaard.

Han lærte sin lektie, og vi følger ham ind i denne tidslomme og deler hans viden om “den menage som man bliver en del af i et ægteskab med en muslim”.

Lasse Ellegaard havde forsynet parrets første lejlighed med et sidetoilet i stedet for den tyrkiske model, hvor man sidder på hug over et hul i gulvet. Ayse mente, at det nye toilet skulle dekoreres med plys,

LITTERATUR

grønt plys. Lasse kunne ikke leve med et badeværelse der, som han udtrykte det, så ud som en 'venezuelansk horekasse'.

Ayse fandt, at plys var pænt, og understregede, at det ville deres gæster også synes. Hensynet til gæsterne, det var afgørende.

Vandringsmand med trevlerødder

En anden af Ellegaards biveje fører os lige i favnen på Sem-præsten. Vi har været til fodboldkamp i Antakya, en syrisk grænseby som Frankrig forærede Tyrkiet efter Første Verdenskrig, og i Beirut. Det er det Ellegaard kalder 'forklaringens tid', hvor man i de arabiske lande forsøger at finde sandsynlige forklaringer på, at Saddam Hussein tabte krigen til amerikanerne. En hotelvært forklarer Ellegaard, at forklaringen er den, at Saddam Hussein i virkeligheden var amerikansk agent og er flygtet og bor i Washington.

Så er vi tilbage i Danmark, hvor Ellegaard ved et HK-møde på Falster bl.a. diskuterer kristendommens overlevelse i kamp med 'de islamiske horder', som Søren Krarup udtrykker det.

"Du er rodløs", konstaterer Krarup misbilligende. "Rodløs, det har jeg aldrig tænkt over", skriver Ellegaard, "heller ikke når jeg pakkede flyttekassen".

Og før vi finder vej tilbage til bogens hovedvej gennem Mellemøsten, får vi en kærlig, let ironiserende

historie om forfatterens barndom med en mor, der var gift fire gange, og to fædre, der begge tilbragte en del af besættelsen som tyskerne fanger i Frøslev-lejren i Sydjylland, og om det politiske miljø i hjemmene, der var præget af trotskisme, kommunisme og socialdemokrati.

Ellegaard har det ikke fra fremmede. Rodløs er han ikke og heller ingen pælerod, som Søren Krarup. Han har trevlerødder, hvis mange forgreninger gennem den mørke jord søger op mod lyset.

Sans for det arabiske

Ellegaard er ingen politolog, og dette er ikke en bog om Mellemøstens politiske historie, men gennem de mange samtaler får vi et indtryk af, hvad der bevæger hans samtalepartnere og dermed de miljøer, hvorfra de kommer.

Antiamerikanisme, der langsomt glider over i en antivestlig holdning, der også omfatter de europæiske lande, og manifesterer sig i voksende problemer for de kristne arabere. Den er ikke rettet mod det amerikanske samfund, men mod USA som verdens politimand.

Respekten for *the american way of living* er i visse grupper så resistent, at irakere, der iagttaget det rod, den amerikanske invasion af Irak har skabt, tror, at det er planlagt af Washington for at fremme amerikanske interesser.

Ellegaard har sans for den arabi-

ske kulturs og levevis' kvaliteter, men også for bagsiden. Kollektivet, ikke selvstændig individualitet definerer den enkelte som person, for uden sin ramme er personen 'ikke-hjemmehørende', dvs. overladt til sig selv i et samfund, der ikke byder på sikkerhed for den enkelte.

Undervejs får vi historiske oplysninger om den islamiske fundamentalismes opståen, om arabiske nationalbevægelser udvikling, fra deres oprindelse, der var inspireret af franske og engelske ideer, men som efterhånden degenererede til de autokratier, der i dag regerer i de fleste arabiske lande. Der er tale om journalistiske bearbejdelser af historien, og fra denne anmelders hånd skal dette ikke opfattes nedsættende. De politiske afsnit hjælper læseren til forståelse for de aktuelle betragtninger.

Hård kritik af Fogh

Ellegaard er skarp kritisk mod Anders Fogh Rasmussens beslutning om at sende danske tropper til Irak. I den forbindelse kritiserer Lasse Ellegaard den militære efterretningstjeneste for inkompetence, bl.a. fordi man lod sig imponere af 'vennerne', deriblandt de engelske og amerikanske tjenesters rapporter, der, som vi nu ved, i vidt omfang var digeret i Det Hvide Hus' ånd.

Det er muligt, at historikerne vil give Ellegaard ret, selvom jeg er af den opfattelse, at virkeligheden er mere nuanceret. Fra kredse i Udenrigsministeriet og Forsvarets Efterretningstjeneste lød der advarende stemmer, men de talte for døve øren. Ideologer vaccineret mod tvivl.

Desværre har bogen ingen *happy ending*. Ikke blot fordi dens afsluttende kapitel handler om Gaza, som Ellegaard gribende beskriver i form af et portræt af en kvinde, Wedad Nasr, men også fordi Ayse, som han blev gift med efter at have bedt hendes far om lov, og som han tilegner bogen, forelsker sig i en AK-mand, et medlem af det muslimske parti, der i dag regerer Tyrkiet.

Ayse, emanciperet, vesterlandsk og kendt tyrkisk journalist og forfatter, er ved at finde tilbage til sin tyrkiske identitet, med grøn plys og det hele. Ellegaard var hendes forankring i Vesten.

Men Vesten har svigtet Tyrkiets vesterniserede klasse og stillet Tyrkiet bagest i køen af EU-ansøgerlande. Manges reaktion på at blive afvist af 'europæisk arrogance' er at genopsøge deres tyrkiske identitet.

Herbert Pundik er seniorkorrespondent for Politiken.